

Sabrina Starke 'meets' Nina Simone

Divo in de polder

Nijmegen, 1990, hotel Belvoir. Nina Simone zit aan de bar. Ze speelt wat met een viltje, staart wat wezenloos voor zich uit. De bar oogt donker. Het plafond is laag, de meubels zijn van het donkerste hout en veel licht schijnt er van buiten niet naar binnen. Achter de bar staat de jonge hotelmedewerkster Ilja. Ze schenkt Nina een volgend drankje in en luistert zwijgend. Nina mist haar dochter, voelt zich eenzaam. “Kan ik niet een keer meedoen met de zwemclub van jouw man?”, vraag ze Ilja. Ze roken samen een paar sigaretten.

TEKST: SONJA ALFERINK FOTO'S: JOS ALFERINK

“Dat wilde ze óók: in de zwemclub, bij de kaartclub”

Nijmegen, 2015, Nina Simonestraat. “Wat bizar om hier te zijn!” Het regent, het is koud, we zien geen hand voor ogen, maar soulzangeres Sabrina Starke is enthousiast. Erg inspirerend is het hier niet. Het is een klein, doodlopend straatje in Nijmegen Oud-West, niets meer dan een saai rijtje winkels met een groot nieuwbouwappartementencomplex erboven. Maar het is wél de enige Nina Simonestraat in Nederland. En dat is niet toevallig: van 1988 tot 1990 woonde de jazzzangeres in deze Gelderse provinciestad. Ze was blut, van een carrière was nauwelijks meer sprake – het ging haar slecht. Totdat wijnhandelaar Gerrit de Bruin haar naar

Nijmegen haalde. De twee waren in de jaren zestig bevriend geraakt en bleven dat een leven lang. In Nederland kon Gerrit een oogje in het zeil houden. Ervoor zorgen dat Nina de medicatie voor haar bipolaire stoornis op tijd innam. “Op zich mooi en eervol dat er een straat naar haar is vernoemd”, zegt Sabrina. “Maar een standbeeld op een mooiere plek was leuker geweest.” De Rotterdamse singer-songwriter wilde al langer op pad in Nijmegen om te kijken waar Simone twee jaar van haar turbulente leven doorbracht. Sabrina is méér dan een fan. In 2012 en 2013 speelde en zong ze werk van haar idool in de succesvolle voorstelling *Nina Simone (A)*

**“Nina Simone is
echt mijn heldin,
mijn grote
inspiratiebron”**

“Het was een dame met de nodige noten op haar zang”

Live. Ze covert nummers van Simone tijdens optredens, op haar albums en onlangs nog bracht ze *In The Morning* uit als single, in opdracht van KWF kankerbestijding. Sabrina: “Nina Simone is echt mijn heldin, mijn grote inspiratiebron. Het is voor mij heel bijzonder om hier vandaag te zijn.”

Hotel Belvoir

In 1988 zette Nina Simone haar koffers neer in Belvoir, een groot hotelpand op de rand van een voor Nijmegen historisch belangrijke stuwwal. Of eigenlijk woonde ze ernaast: ze kocht een eigen appartement in één van de flats die om het hotel heen waren gebouwd. Belvoir faciliteerde de dagelijkse

voorzieningen: ze ontbeet er, dineerde er, zwom er en bracht er veel van haar vrije tijd door. De ligging van het complex is bijzonder. Achter hotel en appartementen ligt de uitgestrekte stad. Beneden naderen auto's de grens met Duitsland en het wijde uitzicht over de lager gelegen Ooijpolder is meer dan prachtig. Hier liggen baaitjes waar 's winters wordt geschaatst en waar in de zomer de dagjeszwemmers hun stranden moeten delen met gallowaybizons en wilde konikpaarden. Zou Nina hier ook hebben gezommen? Ze wandelde er in elk geval en kon er vanuit haar eigen appartement een beetje van zien. Laagland, water, dijken. En Nina Simone.

“Het is wel apart dat ze juist hier is komen wonen”, merkt Sabrina op. “Maar misschien ook wel weer verklaarbaar. Met alle hectiek die ze had in haar leven was ze op zoek naar rust. Ik kan me wel voorstellen dat ze die hier heeft gevonden.” We lopen het hotel binnen. Qua sfeer is er in 25 jaar niet veel veranderd. Nog steeds veel donkerbruin, een klassieke stijl van inrichting: oude stilstaande klokken, die al lang niet meer tikken en klassieke Romeinse afbeeldingen aan de muur. Achter de receptie staat Ilja. Ze weet waarvoor we komen en herkent Sabrina direct. “Jij zingt toch dat nummer van Nina Simone, voor de kankerstichting, hoe heette het nou? *In The Morning!*” “Dat klopt”, zegt Sabrina met een bescheiden glimlach. “Zing je zó mooi.” En op fluisterton: “Veel mooier eigenlijk dan Nina.” Ilja is één van de weinige hotelmedewerkers die Nina Simone nog hebben gekend. Herinneringen aan die periode heeft ze nog genoeg. “Het was een dame met de nodige noten op haar zang”, begint ze te vertellen. “Wat zij wilde, dat gebeurde meestal ook.” Sabrina luistert aandachtig. “We hebben ook wel extreme dingen meegemaakt: dat ze een keer naakt in een bontjas de lift uitwandelde bijvoorbeeld. En ze zat veel hier aan de bar of in het restaurant. Soms las ze gewoon een boek of ze speelde op de piano die we hier toen nog hadden staan.”

Sabrina vraagt of ze wel eens bezoek kreeg of dat ze hier altijd in haar eentje zat. Ilja: “We zagen die Nederlandse vriend hier wel, maar voor de rest was ze toch wel vaak alleen. Ik weet nog wel dat ze het zo vreemd vond dat mensen hier clubjes vormden en dan gezamenlijk dingen deden. Dat wilde ze óók: in de zwemclub, bij de kaartclub. Ik denk dat ze zelf gewoon niet bij machte was om goed sociale contacten te leggen. Volgens mij was ze best heel eenzaam.” Volgens de hotelmedewerkster miste Nina aandacht. “Natuurlijk kreeg ze als beroemd persoon veel aandacht, maar dat was niet de aandacht die zij zocht. De aandacht van een gezin, of van het lekker kunnen kneuteren met iemand, dát zocht zij.” Sabrina: “Hoe reageerde de andere gasten op haar? Wisten die wie ze

De enige straat in Nederland die vernoemd is naar Nina Simone bevindt zich in Nijmegen.





Het interieur van Hotel Belvoir is onveranderd sinds de tijd dat Nina Simone, begin jaren negentig, hier dagelijks verbleef.

was?" Ilya knikt. "Het was in die tijd wel bekend in Nijmegen hoor, dat Nina Simone hier zat." Maar de kunst volgens de voormalig barvrouw was om niet al te veel in haar nukken en kuren mee te gaan. "Ik ben daar gelukkig niet zo gevoelig voor, ik reageerde gewoon op haar zoals op ieder ander. Ik denk dat ik daardoor net wat dichterbij haar heb kunnen komen. We hebben samen menig sigaretje gerookt."

De verhalen maken indruk. Sabrina is ontroerd. "Het is voor mij best heftig, dat u haar heeft meegemaakt en dat ik hier met u praat. Dat idee.. Dat er maar één persoon tussenzit. Ik probeer me voor te stellen hoe ze hier dan liep, wat haar favoriete plekje was, wat ze allemaal deed. Dit is heel bijzonder voor me. Ze is echt mijn grote voorbeeld."

Eigen stem

Later, met een muntthee aan een tafeltje in het hotelrestaurant Charlemagne, legt ze uit waarom. Het zit 'm natuurlijk in de muziek die Simone maakte, de verhalenverteller die ze volgens Sabrina in haar liedjes was. Maar meer nog is zij geïnspireerd door de vrijheid waarmee Simone op het podium stond. En hoe ze compromisloos uitte wat ze voelde. "Dat vrije gevoel vind ik heel mooi", zegt Sabrina. "Daar wil ik heel graag ook naartoe groeien. Dat er geen



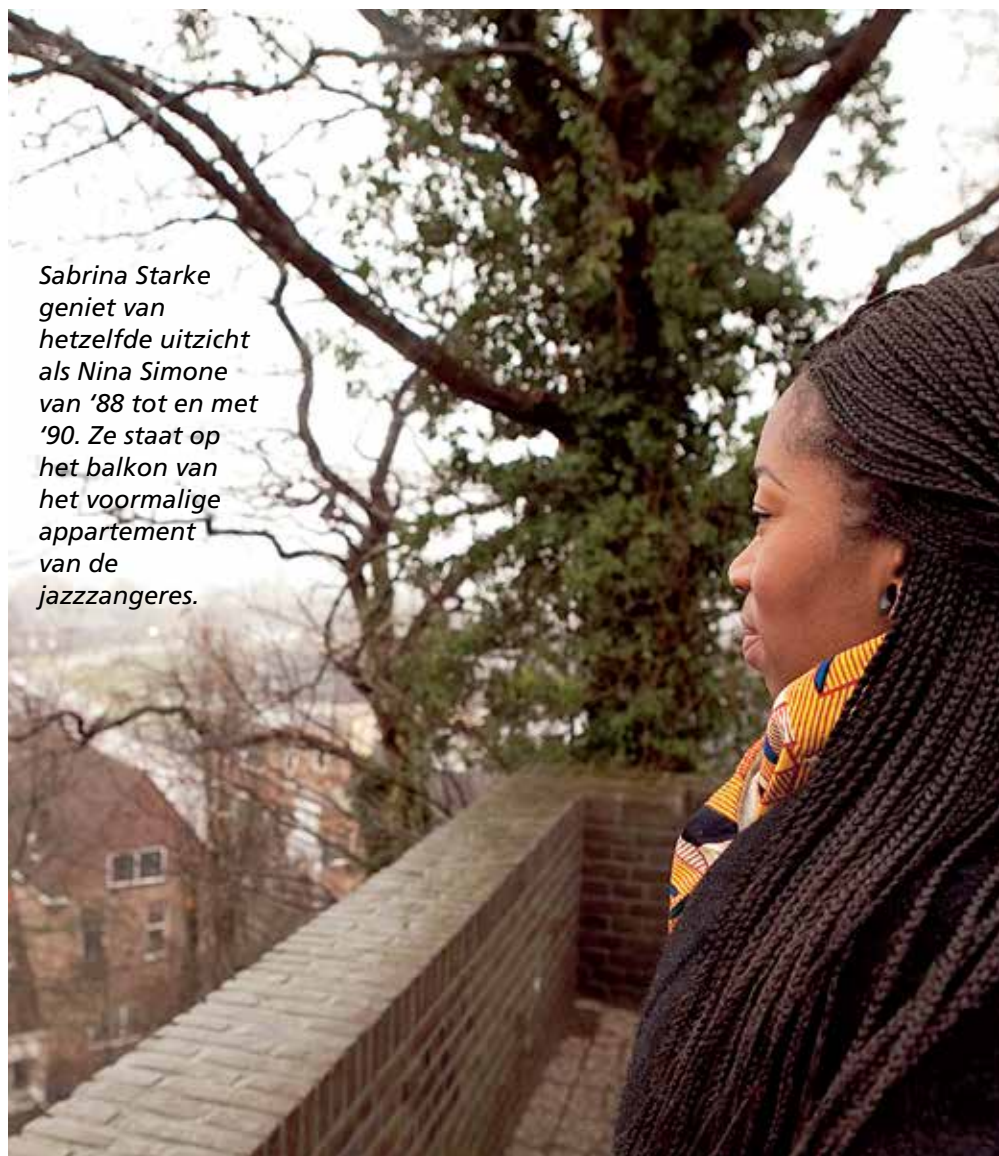
gedachten meer zijn die me remmen of blokkeren. Dat ik me echt vrij voel om te doen wat ik wil." Daar hoort ook durven zingen over maatschappelijke thema's bij. Ook daarin is Nina Simone voor Sabrina een voorbeeld. In de jaren zestig was Simone betrokken bij de burgerrechtenbeweging, die streed voor meer rechten voor donkere Amerikanen. Voor Sabrina's nieuwe album gebruikt ze een quote van Simone als motto en werktitel: *To Reflect The Time*. Ze vertelt: "Nina heeft ooit in een interview gezegd: 'the duty of an artist is to reflect the time'. Dat vond ik wel mooi: laten zien en horen wat er gaande is in de wereld en ook niet bang zijn om je eigen stem daarin te laten horen. Nina Simone deed dat heel erg, ze maakte voortdurend statements: door bijvoorbeeld een afrokapsel te gaan dragen, maar nog veel meer in haar muziek. Dat vind ik zó inspirerend. Ik heb voor mezelf de keuze gemaakt dat ik dat ook iets meer wil gaan doen: via mijn muziek overbrengen wat er in de wereld gebeurt en wat ik daar van vind. Dat voelt voor mij heel goed."

Het tweede glas muntthee is bijna leeg. Buiten regent het nog steeds. Langs de ramen van het café sijpelen druppels water naar beneden. Zo zal Nina hier ook hebben gezeten. Soms eenzaam. Worstelend met een wispelturig innerlijk gemoed. Toch ging het haar in Nijmegen goed. Ze wisselde onbestemde vlagen van gekkigheid en ongeluk af met perioden van relatieve rust. Ze trad weer op, voelde zich thuis en gewaardeerd in Nederland. Zo geïntegreerd was ze, dat ze op een fietsje door de stad fietste. De grote Amerikaanse zangeres en burgerrechtenactiviste uit North Carolina fietsend door de rustige Nijmeegse binnenstad en slenterend langs de rivier door het oneindige laagland. Een diva in de polder.

Dichtbij

Door een labyrint van hotelgangen en een paar passen in de regen komen we aan bij het appartementencomplex waar Nina woonde. De huidige bewoonster kent en begrijpt de bijzondere geschiedenis. "Jullie zijn welkom", had ze ons eerder al gezegd. Het appartement is ruim genoeg voor één persoon, goed onderhouden en straalt met zijn drie balkons en mooie ligging een zekere grandeur uit. Het heeft zijn charme. Tegelijkertijd is het een doodnormaal Nederlands jarenzeventigappartement.

In de stromende regen staat Sabrina Starke op het balkon van haar grote voorbeeld. "Die regen past wel bij Nina", lacht ze. Het uitzicht is lang niet zo mooi als wanneer de zon schijnt, verzekert de bewoonster ons. Met goed weer kun je zelfs Arnhem over de Waal zien liggen. Sabrina neemt de indrukken rustig in zich op. Het gezicht is even in



Sabrina Starke geniet van hetzelfde uitzicht als Nina Simone van '88 tot en met '90. Ze staat op het balkon van het voormalige appartement van de jazzzangeres.

zichzelf gekeerd. Welke liedjes zou ze hier hebben gezongen? Wat dacht ze als ze naar het uitzicht keek? In de slaapkamer voelt het even ongemakkelijk dichtbij. Dit is een moment om te koesteren, in stilte, voor jezelf. "Stel dat ze nog had geleefd en je zou haar zo meteen ontmoeten", leg ik Sabrina in de auto op weg naar het station voor. Onze schoenen zijn doorweekt. Ze denkt even na. "Ik zou haar vragen waarom ze zo vaak ongelukkig was." Een paar seconden is het stil. "Heb je dan met haar te doen?", vraag ik. Stilte. "Ja", klinkt het ferm. "Ik vind het heel erg voor haar. En het geeft me een dubbel gevoel. Want ik kan heel erg genieten van haar muziek. Maar zij was helemaal niet gelukkig. Dat vind ik heel apart, maar ik weet ook wel: zo gaat het gewoon in het leven. Dat was haar pad. En ik weet zeker dat ze heel veel heeft veranderd, mensen heeft laten nadenken over het leven en mensen heeft geïnspireerd." 📖

"The duty of an artist is to reflect the time"